

VILJO TERVOSEN RAHASTO

Unkarin ystävän rahasto

Rahasto perustuu fil. maisteri Viljo Tervosen (28.5.1917–19.5.2011) testamenttilahjoitukseen, ja se edistää unkarilaisen kirjallisuuden, musiikin ja kansanperinteen tunnettuutta Suomessa ja voi tukea unkarilaisen kirjallisuuden suomentajia matka-apurahoin.

Viljo Johannes Tervonen syntyi Pattijoella Juho Tervosen ja Beata o.s. Jaakolan kahdeksanlapsiseen perheeseen. Kansakoulun jälkeen hän jatkoi opintojaan Raahen oppikoulussa, josta kirjoitti ylioppilaaksi vuonna 1935. Filosofian kandidaatiksi Viljo Tervonen valmistui Helsingin yliopistosta 1939 pääaineenaan äidinkieli. Hän aloitti työuransa opettajana Helsingin yhteiskoulussa ja reaali-lukiassa 1946–1949, minkä ohella hän teki tuntiopettajan töitä Kallion yhteiskoulussa. Vuodesta 1949 hän toimi Kalliossa vakinaisena opettajana ja vuodesta 1951 vanhempana lehtorina eläkkeelle jäämiseensä, vuoteen 1977, asti.

Tervosen kiinnostus Unkarin kielen ja kulttuuriin syttyi jo koulu-aikana, ja hän oli ensimmäinen Suomen kielen lehtori, joka lähetettiin Suomen ja Unkarin välisen kulttuurisopimuksen mukaisesti Budapestin yliopistoon.

Tervonen palveli talvisodassa, mutta keuhkotulehduksen vuoksi hänet vapautettiin palveluksesta. Hän saapui Budapestiin 1942, kun tilanne kaupungissa oli vielä rauhallinen. Rintaman lähestyessä hän pelastautui sieltä viimeisellä junalla syksyllä 1944 Suomen lähetystön väen kanssa.

Sodan jälkeen Tervosen suhde Unkariin syveni, ja hän solmi lukuisilla Unkarin-matkoillaan kontakteja unkarilaisten kulttuurielämän vaikuttajien kanssa. Viljo Tervonen alkoi eläkkeelle jäätyään uuden uran unkarilaisten kansansatujen kääntäjänä ja tunnetuksi tekijänä, ja yli 30 vuoden aikana Tervonen suomensi ja julkaisi suuren määrän unkarilaisia kansanlauluja, satuja, balladeja, itkuvirsiä ja novelleja. Ensimmäinen kokoelmateos Tonavalta puhaltaa

Kuva: SKR

vuodelta 1977 sisälsi unkarilaisia kansanlauluja ja vuonna 1979 ilmestynyt Kuoliaaksi tanssitettu tyttö balladeja. Tervosen syvällinen perehtyminen unkarilaiseen ja erityisesti transilvanialaiseen kansankulttuuriin auttoi häntä välittämään tarinoiden maailman suomalaiselle lukijalle elävänä ja ymmärrettävänä. Transilvanian pikkukylissä "sukulaispoika", tai Kátrányosi (kátrány = terva) kuten häntä Unkarissa kutsuttiin, sai tutustua elävään satu- ja

balladiperinteeseen omakohtaisesti, ja murteen ongelmien selvittämisessä auttoi hänen laaja verkostonsa. Transilvanialaisten satujen kokoelma ilmestyi 1981 nimellä Puolitoistavuotias kuninkaanpoika. Tämän jälkeen ilmestyivät vielä itkuvirsien kokoelma ja vuonna 1998 novellikokoelma Unkarin malliin. Viljo Tervonen ei ehtinyt saada viimeistä kirjansa valmiiksi ennen kuolemaansa 2011.

Viljo Tervonen sai ansioistaan mm. unkarilaisia kunniamerkkejä sekä Suomi-Unkari Seuran István Rácz -palkinnon 2007. Oppilaat muistavat hänet innostavana opettajana, joka teki Kallion yhteiskoulusta ilmaisutaidon koulun jo kauan ennen virallista linjausta.

Osuuskunta Sigillum/Markus Kivistö

SUOMEN KULTTUURIRAHASTON tehtävä on suomalaiskansallisen henkisen ja taloudellisen viljelyn vaaliminen ja kehittäminen. Kulttuurirahasto muodostuu Säätiöstä (perustettu 1939) ja Kannatusyhdistyksestä (perustettu 1937). Säätiön sisällä toimii keskusrahasto ja 17 maakuntarahastoa. Kulttuurirahasto jakaa apurahoja ja palkintoja tieteen ja taiteen tekijöille sekä kulttuurielämän eri aloille toimiville henkilöille ja yhteisöille. Apurahojen ohella Kulttuurirahastolla on myös omaa kulttuuritoimintaa. Lisätietoa www.skr.fi.